

Şəhidlərimiz

16 yaşında döyüşlərə atılan igid

...Sumqayıtdakı 14 nömrəli məktəbinin 9-cu sinif şagirdi Nazifin birdən-birə yoxa çıxmasının ilk narahatlığını parta yoldaşı keçirdi. Səhər dərslər başlanmazdan əvvəl "Birazdan gələcəyəm", – deyə çantasını ona tapşırıb, sinifdən çıxmışdı. Ancaq o, gəlib çıxmadığı üçün yoldaşları da, müəllimləri də narahat oldular.

Nazif isə Şuşaya yol almışdı. Könüllülərə qoşularaq, təxminən 20 gün əvvəl Xocalıda soyqırımı törətmiş düşməndən qisas almaq istəyirdi. Bu barədə nə evdə, nə də məktəbdə kimsəyə bir kəlmə də deməmişdi ki, planı pozulmasın. Axı, yaşı çatmırdı.

Heç vaxt görmədiyi, son zamanlar daha çox həsrətində olduğu Şuşaya müxtəlif yol maşınları ilə gedərək, ora axşama yaxın çatmışdı. Milli Qəhrəman Ramiz Qəmbərovun könüllülər batalyonunu tapmış, döyüşlərə qatılmaq istədiyini bildirmişdi. Ramiz Qəmbərov Nazifin cəsur, vətənpərvər oğullar şəhəri olan Sumqayıtdan gəldiyini bilib, sifətindəki qisas, döyüş əzmkar ruhu, boy-buxunlu bu oğlanı özünün döyüşçülər sırasına qəbul etmişdi. Və heç kəs fərqinə də varmadı ki, özünü 22 yaşındakı oğlan kimi təqdim edən Nazifin cəmi 16 yaşı var. Sənədlərini soruşduqda demişdi ki, evdə onun niyyətindən xəbər tutaraq, pasportunu gizlədiblər.

...Həmin gün anası Nargilə xanımın doğum günü idi. Nazifin dərstdən evə gəlməməsi onu bərk narahat etmişdi. Axı, Nazif anasının hər ad günündə evə tez gələr, onun boynunu qucaqlayıb təbrik edərdi. Amma indi... Axşama yaxın gümən gəldiyi yeganə yerə – doğma Quba rayonunun Küsnət Qazma kəndindəki qohumlarına zəng vurdu. Onlar da təşvişlə bildirdilər ki, yox, bura gəlməyib.

Atası Nizaməddin kişi istər-istəməz, bu haqda milis şöbəsinə məlumat verdi. Səhəri günü artıq məktəbli Nazif Mədinov barəsində respublika üzrə axtarış elan edildi. Sumqayıtın təhsil şöbəsi də şəhər qəzetində şəklini verərək Nazifin axtarıldığını bildirdi.

...O isə ilk gündən Şuşanın müdafiəsində dayanan mərd oğullara uyuşması, vətən sevgisindən doğan çilgün xarakteri, gözündəki qisas qığılcımları ilə həm batalyon komandirinin, həm də döyüşçülərin qəlbinə yatmışdı. Özünü elə aparırdı ki, sanki çoxdan onlarla bir yerdə idi. Təcrübəli döyüşçülər ona həvəslə silahlardan istifadə etməyi, onlarla davranış vərdişlərini öyrədir, hiyləgər və məkrli düşmənlə çox ehtiyatlı olmağı təmkinlə başa salırdılar. Ramiz Qəmbərov onu rabitəçi təyin etdi. Lakin boyca uca olsa da, batalyona yeni gəldiyi üçün onu "malış" deyə çağırırdılar.

Bir gün Nazif odun gətirmək üçün Topxana meşəsinə yollanarkən gözələnilmədən üç nəfər düşmən kəşfiyyatçısı ilə üz-üzə gəlir. Onlar silahsız olan Nazifə təslim olmağı əmr edərək, rusca kimliyini soruşanda Nazif özünü soyuqanlı apararaq, qəsdən onlara başa düşmədikləri ləzgi dilində cavab verir. Hansı dildə danışdığını, nə dediyini başa düşməyən ermənilər Nazifi özlərinin "nayomniki" – xarici muzdlu döyüşçü hesab edirlər. Ona görə də sorğu-suala tutmaqda davam edərək, yaxına buraxırlar. Vəziyyətdən çıxmağın heç də asan olmayacağını başa düşən, lakin zərəcə də qorxmayan Nazif qəfildən virtuoz cəldliklə lap yaxınındakı düşmənin avtomatını əlindən qoparıb, digər iki erməniyə göz açmağa imkan vermədən sərrast atəşlə onları yerə əsir, avtomatını aldığı erməniyi isə əsir götürür. Ramiz Qəmbərov əli yalın halda üç erməniyi ram edən, düşmən əsirini qərargaha gətirən Nazifə hamının qarşısında təşəkkür edir və həmin gündən ona həm də kəşfiyyatçı işini tapşırır. Əsir düşməndən əldə edilən hərbi sirlər, erməni birləşmələrinin dislokasiyası haqqında məlumatlar əsasında könüllülər batalyonu elə həmin gün gecə yarısı düşmən arxasına keçərək, onun xeyli sayda döyüşçüsünü məhv edib, çoxlu silah-sursatlarını ələ keçirir...

Azərbaycanın hər yerindən Qarabağın, Şuşanın müdafiəsinə könüllülərlə yanaşı, növbə üzrə milis dəstələri də gəlirdi. Aprelin ortalarında döyüş növbəsinə gəlmiş milis işçilərindən biri "respublika axtarışında" olan Nazifin könüllülər batalyonunda olduğunu təsadüfən görüb, onun şəkli olan "Sumqayıt" qəzetini komandirə göstərmiş, yeniyetmənin 9-cu sinif şagirdi olduğunu, bura evdən xəbərsiz qaçıb gəldiyini bildirərək, onun təcili geri qaytarılması olduğunu demişdi. Ramiz Qəmbərov özünün cəsur döyüşçüsünün məktəbli olduğuna inanmamış, lakin elə olsa da belə, onu geri qaytarmayacağını, Nazifin batalyona hələ çox lazım olduğunu bildirərək, "onu heç kəsə vermərəm" demişdi. Kəmbatı dilə tutaraq, "yumşaltmağa" çalışan sumqayıtlı milis nəfəri deyəndə ki,

"heç bilirsən, onun anası bu bir ayda nələr çəkib?", Ramiz qayıtmışdı ki, "bilirəm, ancaq Nazif kimi igid oğul indi anasından daha çox Şuşaya, Vətənə lazımdır!".

Nazifin "yoxa çıxmadığını", Şuşanın müdafiəsində dayandığını, ermənilərə qarşı igidliklə vuruşduğunu eşidən ata-anası, bacısı və qardaşları, məktəb yoldaşları, onun axtarışına cəlb edilmiş hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri bu xəbəri müjdə kimi qarşılayırlar. Elə səhəri günü Nazifin ata-anası Şuşaya, onu görməyə yollanırlar. Onu əsgər paltarında, əsl döyüşçü kimi ciddi və vüqarlı gören, haqqında komandirin və yoldaşlarının necə qürurla, fəxrlə danışdıqlarını eşidən valideynləri onu bağırclarına basaraq, gözələrindən öpürlər. Ondan Sumqayıta, evə qayıtmağı, əsgərlik yaş çatdıqdan sonra hərbi xidmətə getməsinə xahiş etsələr də, Nazif israrla bildirir ki, döyüşlər bitməyincə geri qayıdan deyil...

Bu vəziyyətlər hamısı 1992-ci ilin yazında baş verib. O zamankı ölkə rəhbərliyinin hərbi-siyasi naşılığı, iradəsizliyi, xalq qarşısında məsuliyyətsizliyi üzündən bağışlanılmaz, üzücü hadisələrə rəvac veriliirdi. Elə Şuşanın ermənilər tərəfindən işğal edilməsi bütün xalqımız kimi, Nazifi də məyus etmişdi. O arada düz 10 gün ondan xəbər-əətərlənməmişdi...

Ancaq sən demə, o, öz döyüş yoldaşları ilə birgə Laçının eniş-yoxuşlu yollarını keçərək, sərhəd istiqamətində düşmən həmlələrinin qarşısını almağa gedibmiş. Bir-neçə gün orada şiddətli döyüşlər olur və Nazifgil qəfil mühasirəyə düşürlər. 16 nəfərdən ibarət dəstə günlərlə ac-susuz qalaraq, mühasirədən çıxmağa çalışsa da, heç nə alınmır. Bir gün isə sübh tezdən döyüş dostları Nazifin onlara baxaraq, xoş əhvalla güldüyünü görürlər. Nazif deyir ki, heç kəs narahat olmasın, bir kəşfiyyatçı kimi o, gecə ikən mühasirədən çıxış yolunu tapıb. Və bilavasitə onun bacarığı sayəsində həmin 16 nəfər döyüşçü sağ-salamat mühasirədən çıxaraq, əsas heyətə qoşulurlar.

Sonra Nazif bir neçə günlüyə Sumqayıta gəlib. O, ilk növbədə doğma məktəbə gedib, sinif yoldaşları və müəllimləri ilə görüşüb. Ona təhsilini davam etdirməli olduğu deyiləndə cavab verib ki, mənim məktəbim indi Qarabağdır, imtahanlarımı da daha orda verəcəyəm.

Nazif Sumqayıtda 10 gün də qərar tuta bilməyərək, yenidən Qarabağa yollanıb. Səsi-sorağı Ağdamdan, Qubadlıdan, Zəngilandan, Laçından gəlib, düşməne qarşı ağır döyüşlərdə hünər göstərən Ağdam uğrunda gedən ağır döyüşlərin birində iki yaralı yoldaşını döyüş meydanından çıxararkən düşmən gülləsinə rast gəlib, ağır yaralansa da, sürünə-sürünə üçüncü yoldaşını da çıxartmağa çalışıb. Ermənilər onu gicqahından və ürəyindən nişan alaraq ölümcül yaralayıblar. Son nəfəsində yalnız "oy, Ana... Şuşa" deyərək, başını Vətən torpağına qoyub və 18 yaşında gözələrini əbədi yumub...

Ölümündən sonra komandanlıq igid rabitəçi və kəşfiyyatçı Nazif Mədinovu yüksək döyüş təltiflərinə təqdim etsə də, o zaman Müdafiə Nazirliyindəki hərc-mərcliklər səbəbindən bu, baş tutmayıb. Layiq olduğu qiyəməti rəsmən ala bilməsə də, yoldaşlarının, dostlarının, el-obanın qəlbində özünə möhtəşəm abidə ucaldıb Nazif.

Düz 30 ildir ki, Nargilə xanımın gözələri hər yerdə igid oğlu Nazifi axtarır. Ana qəhərlənərək deyir ki, balamın bənzerini tapa bilmirəm. Nazif ayrı oğul idi – vətənpərvər, mərd, döyüşkən!..

Rəhman ORXAN,
Əməkdar jurnalist